

Leeshelden

Handleiding voor Begeleidingssessies zorgniveau 2-3-4

Versie 2 december 2022

Handleiding begeleidingssessie Leeshelden zorgniveau 2-3-4

Hoe geef je een verantwoorde begeleidingssessie op zorgniveau 2-3 en 4?

In dit document word je meegenomen in de wijze waarop je een leerling/groepje leerlingen concreet kan begeleiden op zorgniveau 2-3 en 4. Doel van Leeshelden is technieken en aanpakgedrag aanleren wat toegepast kan worden bij het lezen van leesboekjes of ander soort teksten.

Begeleidingssessie op zorgniveau 2

Begeleiding op zorgniveau 2 is voor leerlingen met een IV score op de DMT of leerlingen die extra oefenstof kunnen gebruiken. Extra oefenstof en oefentijd is kenmerkend voor deze begeleiding. Voor deze leerlingen gebruik je de kaarten uit de kaartenbak. Een individueel begeleidingstraject aanmaken in Leeshelden is niet nodig. Je laat de leerlingen gewoon lezen met de kaarten, startende bij het verwervingsniveau/instructieniveau. Bijvoorbeeld: de leerling beheerst niveau M4, dan ga je oefenen met kaarten vanaf niveau E4. Je ondersteunt niet met specifieke technieken uit de kennisbank, bij een foutje ondersteun je met de herhaalde zinsmethode.

Begeleidingssessie op zorgniveau 3-4

Leerlingen met een V score op de DMT of leerlingen die behoefte hebben aan specifieke instructie krijgen begeleiding op zorgniveau 3 of 4.

Kenmerkend voor de begeleiding op zorgniveau 3 en 4 is dat deze aansluit bij de leesgedragskenmerken van de leerling. Kortom: een leerling dat woorden overslaat krijgt een andere begeleiding dan een leerling wat spellend leest. De begeleidingssessie start met een gerichte keuze van oefenkaarten en aansluitende technieken na diagnostiek.

De opzet van de begeleidingssessie ziet er schematisch als volgt uit:

Fase 1 en 2 duren ongeveer even lang. Totaal maximaal 30 min. Dit betekent 15 min. voor fase 1 en 15 min. voor fase 2. Deze 2 kwartieren hoeven niet aaneensluitend te zijn.

Stap 1: Probleembewustzijn

Met behulp van het blad **cognitieve benadering** neem je de leerling mee in het waarom van de begeleiding: Hoe leest de leerling nu? Wat gaat goed? Wat gaan jullie oefenen?

Iedere begeleidingssessie start met **de cognitieve benadering**. Aanvankelijk mag de leerling van het blad de doelen aflezen. Uiteindelijk zal je merken dat de leerling uit het hoofd aan kan geven waar aan gewerkt gaat worden. Op deze manier creëer je meer eigenaarschap voor de leerling wat de begeleiding ten goede zal komen.

De cognitieve benadering bestaat uit 4 kolommen:

Kolom 1: Zo lees ik

Hier noteer je wat de leerling al kan en wat nog lastig is. In bovenstaand voorbeeld gaat het om een leerling dat spellend leest en moeite heeft met de (m)mkm(m)-woorden.

Kolom 2: Dit proberen we te bereiken

In deze kolom schrijf je op wat je wilt bereiken (doel(en)). Bijv.: Je wilt dat de leerling de letters snel kan zeggen. En je wilt dat de leerling de techniek van het zingend lezen toepast bij woorden die het niet direct herkent.

Kolom 3: Dit gaan we doen

In deze kolom beschrijf je de concrete aanpak; technieken- oefenkaarten-materialen. Tijdens de begeleiding kan je kruisjes zetten door deze inhouden als ze behandeld zijn.

Kolom 4: Zo lees ik nu

In de vierde kolom noteer je na een paar weken speciale leesbegeleiding hoe het lezen op dat moment gaat.

Emma Kok - Traject - M3

[← Terug naar overzicht leerling](#)

Overzicht traject Sessies **Cognitie** Toetsresultaten Probleematiek Trajectjournal

Je hebt een nieuw traject aangemaakt. Je kan de L&M-kaarten gebruiken om informatie over dit traject te bekijken.
Wil je direct een sessie starten?
[Sessie starten](#)

Cognitie

Zo lees ik	Dit proberen we te bereiken	Dit gaan we doen	Zo lees ik nu
 Ik lees al: a, b, d, e, f, g, h, i, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, v, w Ik lees juf: j-u-f- juf Ik lees nog niet: kast, pret.	 Ik zeg de letters snel. Ik lees 	 -Letterkaartjes flitsen: -Kaart 1,2,3,4,5,6,7,8,9,1 0,11,12,13,,14,15, 16,,7,18, 19 En dan kaart:.....	 Zo lees ik nu

Stap 2: Trainen

In stap 2 wordt er geoefend met de kaarten uit Leeshelden. Leeshelden heeft 3 hoofdtypen oefenkaarten:

1. Kaarten met losse woorden en het lidwoord
2. Kaarten met zinnen en zinsdelen
3. Kaarten met teksten

Voor al deze hoofdtypen oefenkaarten is er een bepaalde begeleidingsaanpak. Daarnaast pas je ook de technieken toe die passen bij het specifieke leesgedrag van de leerling. Deze technieken staan beschreven in Leeshelden en vind je terug bij het volgen van het traject.

Zingend lezen

Leer het kind het lezen met verlengde klankwaarde, het zgn. zingend lezen. Dus meteen het eerste woorddeel zeggen en de laatste letter aanhouden.
Huismus:
/huisssss/ en daarna de rest er eventueel met verlengde klankwaarde achteraan: /mmmuusss/

Begeleidingsaanpak oefenkaarten met losse woorden en het lidwoord

Introductie:

- Je vertelt welke woordtypen de leerling gaat oefenen, bijvoorbeeld samengestelde woorden.
- De leerling herhaalt wat jij hebt gezegd.
- Dan vertel je wat de techniek is. Bijvoorbeeld: als je niet direct weet hoe je een woord kan lezen dan ga je zingend lezen. Je doet dat zingend lezen voor: huisssssmuss
- De leerling doet dat zingend lezen na.

Oefenen:

- Oriëntatie oefening: het oefenen wordt gestart met een oriëntatie oefening. Je zegt tegen de leerling: "Ergens in deze woordrijen staat het woord handvat. Probeer dat woord eens te vinden." Zo kies je enkele woorden ter oriëntatie uit.
- Je leest het blad voor. De manier waarop je het blad voorleest moet passen bij de leesuitdaging van de leerling. Als het gaat om een leerling dat spellend leest dan lees je alle woorden met verlengde klankwaarde voor in een rustig tempo. Als de leerling onnauwkeurig leest dan lees je de woorden heel rustig voor. Als de leerling veel te langzaam leest, mag je het wat vlugger voorlezen, maar je gaat nooit racen.

N.B: Bij het redzaamheidslezen werken we niet aan een hoge snelheid van lezen.

Als je merkt dat de leerling het lastig vindt om met de ogen te volgen waar je aan het lezen bent, dan print je de pagina uit. De leerling kan dan onderstrepd mee lezen.

- Bespreek van enkele woorden de betekenis. Kies deze woorden zelf uit en/of laat de leerling kiezen.
- De leerling leest de kaart, waarbij de technieken worden toegepast die passen bij de leesuitdaging van de leerling.

Pas eventueel de lay-out aan: groter lettertype, woorden verder uit elkaar, etc.

Begeleidingsaanpak oefenkaarten met zinnen en zinsdelen

moet	tam	ruik	mop
			
woog	saus	room	mik
			
vaar	ruil	peer	mees
			

Er zijn zinsbladen die uit volledige zinnen bestaan en/of uit zinsdelen. De begeleidingsaanpak van de zinsbladen is hetzelfde als bij de oefenkaarten met losse woorden. Bij de oriëntatie oefening laat je de leerling zoeken naar woorden en/of zinnen/zinsdelen.

Bij de bladen met zinsdelen heb je de mogelijkheid om de zinnen met de leerling af te maken. Deze zinsbladen zijn er in verschillende typen en leggen de basis voor de grammaticale kennis en het gevoel van hoe in het Nederlands de woorden in de zin 'lopen/staan'.

Er zijn ook zinsbladen met een specifiek doel. Het specifieke doel van een kaart is te zien in het overzicht van de kaarten.

Begeleidingsaanpak oefenkaarten met teksten

Uiteindelijk gaat het erom dat de leerlingen teksten (begrijpend) kunnen lezen. De begeleidingsaanpak van de tekstkaarten is hetzelfde als bij de oefenkaarten met losse woorden. Bij de oriëntatie oefening laat je de leerling zoeken naar woorden en/of zinnen/zinsdelen.

Let op:

- ▶ Er zijn ook kaarten met 3 typen inhouden gemixt (bijv. kaart 45). Hierop vind je combinatie oefeningen. Bijvoorbeeld losse woorden en een tekst.
- ▶ Tevens zijn er ook kaarten met pijlen die kunnen helpen bij het zingend lezen. De leerling zet de vinger onderaan de pijl en leest dan bijv. /mmmmmm/. De vinger gaat omhoog en naar rechts en de leerling leest dan de rest van het woord erachteraan.

▶ **Herhalend lezen.** Leeshelden bevat speciale herhalingsbladen. Daarnaast is het ook belangrijk de leeskaarten enkele keren te laten lezen. Bij voorkeur zonder stopwatch of zandloper.

Stap 3: Transferbewustzijn

Leerlingen met (lees)uitdagingen hebben over het algemeen moeite met transferbewustzijn. Dit betekent dat het lastig is om de geoefende techniek toe te passen in een andere setting. Bijvoorbeeld bij het lezen in een leesboek. Ze vergeten waar ze aan moeten denken bij het lezen. Belangrijk is om de transfer te begeleiden. Deze begeleiding geef je met behulp van het blad voor **de cognitieve benadering**.

De belangrijkste vraag aan de leerling, voordat er in een leesboek gelezen gaat worden is: Waar ga je straks aan denken als je in een leesboek gaat lezen? De leerling zegt dan bijvoorbeeld: "Dan ga ik zingend lezen of de woorden in één keer zeggen of "Ik ga proberen om aan de binnenkant van mijn ogen een film te zien." De leerling mag daarvoor het blad voor **de cognitieve benadering** raadplegen.

[← Terug naar overzicht leerling](#)

Overzicht traject Sessies **Cognitie** Toetsresultaten Probleemstuk Trajectjournal

Je hebt een nieuw traject aangemaakt. Je kan de tabbladen gebruiken om informatie over dit traject te bekijken.
Wil je direct een sessie starten?
[Sessie starten →](#)

Cognitie

 Zo lees ik Ik lees al: a, b, d, e, f, g, <u>h, i, k, l, m, n, o, p, r, s, t, u, v, w</u> Ik lees juf: j-u-f- juf Ik lees nog niet: kast, pret.	 Dit proberen we te bereiken Ik zeg de letters snel. Ik lees 	 Dit gaan we doen -Letterkaartjes flitsen: -Kaart 1,2,3,4,5,6,7,8,9,1 0,11,12,13,,14,15, 16,,7,18, 19 En dan kaart: 	 Zo lees ik nu
---	---	---	---

Stap 4: Toepassen

In stap 4 wordt de geleerde techniek toegepast. Als je met Leeshelden een traject volgt dan kun je ook aangeven met welke leesstof de techniek toegepast gaat worden.

Hoe gaan we dit toepassen?

Emma Kok

☒ Boek lezen	☐ Krant lezen	☐ Strip lezen	☐ Tijdschrift lezen
☐ Jeugdblad lezen	☐ Folders lezen	☐ Webartikel lezen	

Anders, namelijk:

Stap 5: Afsluiting

Tot slot wordt de begeleiding afgesloten. Belangrijke vraag aan de leerling: "Wat vind je nog lastig en gaan we de volgende keer oefenen?". Aan het einde van het traject volgt er een afrondingsblad dat ingevuld kan worden.

Vaak is aan de zijkant een pijltje te zien. Als je daarop klikt komt de begeleidingsaanpak van de kaart tevoorschijn.